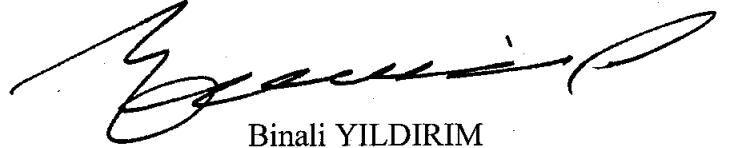

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelen Kâğıtlar Listesi'nde yayımlanan 410834 evrak numaralı "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Komorlar Birliği Hükümeti Arasında Teknik İşbirliği Protokolü"nü onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim. 01.01/2019

Binali YILDIRIM
İzmir Milletvekili
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	
Esas Komisyon	Dışişleri
Tarih :	14 Ocak 2019
	Esas No: 2/1538

**TBMM
GELEN EVRAK**

09 Ocak 2019

No:

412892

EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE KOMORLAR BİRLİĞİ
HÜKÜMETİ ARASINDA TEKNİK İŞBİRLİĞİ PROTOKOLÜNÜN
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 13 Nisan 2016 tarihinde İstanbul'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Komorlar Birliği Hükümeti Arasında Teknik İşbirliği Protokolü"nin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

T.C. CUMHURBAŞKANLIĞI

Sayı : 68244839- 599 - 1445

4 Ocak 2019

Konu : Protokol

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

13 Nisan 2016 tarihinde İstanbul'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Komorlar Birliği Hükümeti Arasında Teknik İşbirliği Protokolü"nü Anayasanın 90 ıncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere ilişikte bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Cumhurbaşkanı

Ek:

1- Protokol (Türkçe, Fransızca)

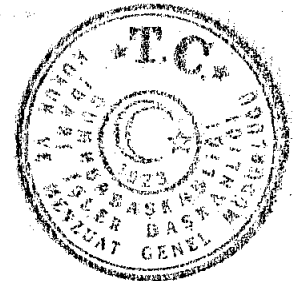
2- Genel Gerekçe

TBMM
KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
04 Ocak 2019
Numara:

TBMM
GELEN EVRAK
04 Ocak 2019
No: 410834
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

GENEL GEREKÇE

“Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Komorlar Birliği Hükümeti Arasında Teknik İşbirliği Protokolü” 13 Nisan 2016 tarihinde İstanbul’da imzalanmıştır. Söz konusu Protokol ile Türkiye ve Komorlar arasında teknik ve kalkınma işbirliğinin hukuki ve kurumsal çerçevesinin belirlenmesi, karşılıklı sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması, yerel kaynakların kullanılması, yerel iş imkânlarının oluşturulması ve insan kaynaklarının değerlendirilmesi, teknoloji aktarımı, teknik yardım ile kapasite artırımı ve tecrübe paylaşımının sağlanması ve Komorlarda Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığının (TİKA) koordinasyon ofisi açabilmesi amaçlanmaktadır.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE KOMORLAR BİRLİĞİ HÜKÜMETİ
ARASINDA TEKNİK İŞBİRLİĞİ PROTOKOLÜ**

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Komorlar Birliği Hükümeti (bundan sonra "Taraflar" olarak anılacaktır).

İki Tarafın eşitlik ve egemenliğine karşılıklı saygı ve her iki ülke halkının uyumlu sürdürülebilir ve faydalı insani kalkınma anlayışı temelinde ortaklık ve işbirliği ilişkilerinin geliştirilmesi çerçevesinde;

Türkiye Cumhuriyeti-Komorlar Birliği teknik ve kalkınma işbirliğinin yönetilmesi süreci çerçevesinde, paylaşılan sorumluluk diyalog, karşılıklı avantajlar, karşılıklı saygı ve eşitlik temelinde kurulacak ikili işbirliği için siyasi ve hukuki bir çerçeve oluşturmanın önemini dikkate alarak;

Aşağıdaki hususlarda anlaşmaya ve karara varmışlardır:

Madde 1

AMAÇ

İşbu Protokol'ün amacı, karşılıklı anlaşma yoluyla, Taraflar arasındaki teknik ve kalkınma işbirliğinin yasal ve kurumsal çerçevesini belirlemektir.

Madde 2

TEKNİK İŞBİRLİĞİNİN HEDEFLERİ

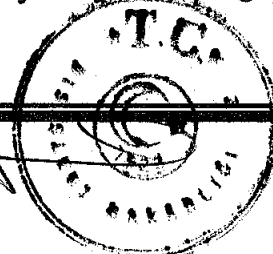
Bu işbirliğinin öncelikli hedefi karşılıklı sürdürülebilir kalkınmayı desteklemektir. Bu işbirliği kapsamında, Taraflar kalkınma projelerini desteklemeyi hedefler, yerel kaynakları kullanır, yerel iş imkânları yaratır ve insan kaynaklarını değerlendirirler. Bu işbirliği, mümkün olduğu ölçüde teknoloji aktarımını, teknik yardımı, kapasitelerin artırılmasını, tecrübe alışverişini ve tüm alanlarda iyi uygulamaların hayata geçirilmesini kolaylaştırma amacı taşımaktadır.

Madde 3

ÖNCELİKLİ SEKTÖRLER

Proje ve programlar ekonomik ve sosyal kalkınmaya katkıda bulunacaktır. Taraflar arasındaki işbirliğinde aşağıdaki alanlar öncelikli olacaktır:

- 1) Kurumsal kapasitenin artırılması, idari yapıların güçlendirilmesi ve paydaş taraflar ile ortaklık,
- 2) Milli strateji, istatistiksel yapıların oluşumuna katkı, sosyal ve ekonomik analizlerin geliştirilmesi,
- 3) Eğitim, öğretim, bilimsel araştırma alanında tecrübe paylaşımını ve staj imkânının artırılması,
- 4) Kültürel işbirliği ve kültürel mirasın korunması,
- 5) Su, sanitasyon, orman ve jeolojik kaynakların değerlendirilmesi,
- 6) Çevrenin korunması ve yenilenmesi alanlarında işbirliğinin geliştirilmesi,
- 7) Tarım, tarım endüstrisi, gıda işleme sanayisinde işbirliği,
- 8) Küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin desteklenmesi,
- 9) Üretim ve sosyal altyapıların güçlendirilmesi konusunda bilgi paylaşımı,
- 10) Rekabet merkezlerinin analizi ve farklı bölgelerde ekonomik programların uygulanması,
- 11) Makro-ekonomik yönetimin geliştirilmesi, kırsal ve kentsel kalkınma ve bölge planlaması,
- 12) Uluslararası ticaret alanında küresel entegrasyona yönelik bilgi ve tecrübe aktarımı,

X

A

4

- 13) Yoksullukla mücadele programlarının desteklenmesi,
14) Yönetişim, Sağlık, Turizm, Enerji, Koruma Ekipmanı, Taşımacılık, Altyapı gibi Tarafların karşılıklı olarak mutabakata varacağı diğer işbirliği alanları çalışmalarının hayata geçirilmesidir.

Madde 4

YÜRÜTME ORGANLARI

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti işbu Protokol'ün uygulanmasına ilişkin olarak Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı'nı (bundan sonra "TİKA" olarak anılacaktır) yetkili kılar.

TİKA, Komorlar Birliği'nde "TİKA Moroni Program Koordinasyon Ofisi" tarafından temsil edilir.

TİKA Ofis binası işbu Protokol'ün yürürlükte olduğu süre zarfında Komorlar Birliği tarafından Moroni'de bila bedel olarak tahsis edilen ilk Ofis adresinde yerleşiktir. Gerek duyulması ve Türk tarafının talebi halinde Komorlar Birliği Hükümeti'nin onayıyla Komorlar Birliği'nin diğer kentlerinde başka Koordinasyon Ofisleri de açılabilir.

Komorlar Birliği Hükümeti işbu Protokol'ün uygulanmasına ilişkin olarak Dışişleri Bakanlığını yetkili kılar.

Madde 5

İMTİYAZLAR VE MUAFİYETLER

1) Protokol'ün uygulanmasında, Komorlar Birliği vatandaşı olmayan Türk uyruklu TİKA yetkilileri ve tüm TİKA Uzmanları 1961 tarihli Diplomatik İlişkiler Hakkında Viyana Sözleşmesi uyarınca idari ve teknik personele tanınan ayrıcalık ve muafiyetlerden yararlanacaklardır.

2) Protokol'ün uygulanması gereğince, Türk uyruklu personel ile bunların aile fertleri, kişisel kullanımları için taşıt, eşya, malzemeyi gümrük vergileri de dâhil olmak üzere vergi ve harçlardan muaf olarak ithal etme, satın alma hakkına sahip olacaklardır.

3) TİKA'nın Komor Adalarındaki temsilciliğindeki taşınır ve taşınmaz mallar ile işbu Protokol kapsamında ya da Protokol'e dayanan özel bir anlaşma çerçevesinde, Türk Hükümetince gerçekleştirilen ve finanse edilen her türlü program, proje ve faaliyetler, yerelden satın alınan veya ithal edilen malzeme, teçhizat, hizmet vb. ile para, döviz transferleri Taraf Devletlerin her birinde uygulanan tüm vergi ve harçlardan muaf olacaktır.

4) Türk uyruklu personele ve TİKA hesabına görev yapan uzmanlara TİKA tarafından ödenecek maaş, ücret, primler, ikramiyeler Komorlar Birliği'ndeki her türlü vergi ve harçlardan muaf olacaktır.

5) Türk uyruklu personel ve tüm TİKA çalışanları yürürlükte olan düzenlemeler uyarınca Türk ya da Komorlar Birliği sosyal güvenlik sistemine tabi olacaklardır.

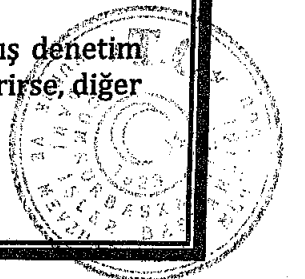
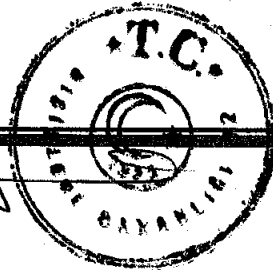
6) TİKA Ofisi Yürürlükteki düzenlemelere uygun olarak Komorlar Birliği'nde yabancı döviz hesapları açabilir.

Madde 6

İZLEME VE DEĞERLENDİRME

Taraflar, işbu Protokol'de öngörülen hedeflere ulaşabilmek için gerekli tüm idari ve mali tedbirleri alacaklardır.

Bu amaçla, Tarafların gerek ortaklaşa gerek tek taraflı olarak iç ve dış denetim yapma hakkı vardır. Taraflardan biri tek taraflı olarak bir denetim gerçekleştirirse, diğer Tarafa bilgi amaçlı bir ön bildirim gönderecektir.

Madde 7
SON HÜKÜMLER

İşbu Protokol, yürürlüğe girmesi için gerekli iç yasal usullerin tamamlandığını Tarafların birbirlerine diplomatik yollarla bildirdikleri son yazılı bildirim alındığı tarihte yürürlüğe girecektir.

İşbu Protokol, 5 yıl süreyle yürürlükte kalacaktır. Taraflardan her biri İşbu Protokol'ü sona erdirmeye niyetini, Protokol'ün yürürlük süresi dolmadan altı (6) ay önce karşı Tarafa diplomatik kanalla bildirebilir. Taraflardan biri İşbu Protokol'ü feshetme konusundaki yazılı talebini Protokol'ün sona erme tarihinden altı (6) ay önce karşı tarafa diplomatik kanalla bildirmediği sürece İşbu Protokol birer (1) yıllık süreler için kendiliğinden yenilenir.

İşbu Protokol altı (6) ay önceden yazılı bir bildirimde bulunmak şartıyla, taraflarca herhangi bir zamanda feshedilebilir.

İşbu Protokol'ün sona ermesi, sona erdiği vakitte yürütülmekte olan projeleri ve aktiviteleri etkilemeyecektir.

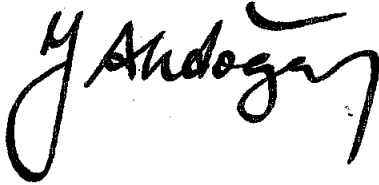
İşbu Protokol, herhangi bir zamanda, Tarafların karşılıklı yazılı rızası ile tadil edilebilir. Kabul edilen değişiklikler, İşbu Protokol'ün 7. Maddesinin 1. fıkrasında belirtilen prosedüre uygun olarak yürürlüğe girecektir.

İşbu Protokol'den kaynaklanacak görüş ayrılıkları diplomatik yollar kullanılarak Taraflar arasında müzakereler yoluyla çözüme kavuşturulacaktır.

İşbu Protokol Türkçe ve Fransızca dillerinde, her birinde ikişer asıl nüsha halinde ve her iki metin de aynı derecede geçerli olacak şekilde 13./4./2016 tarihinde*(İstanbul)*.....'da imzalanmıştır.

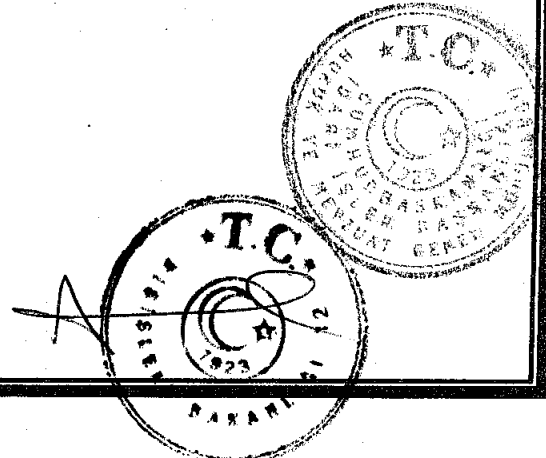
TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

Doç. Dr. Yalçın AKDOĞAN
Vice Premier Ministre

KOMORLAR BİRLİĞİ
HÜKÜMETİ ADINA

Dr. Abdoukarim MOHAMED
Diaspora, Frankofoni ve Arap
Dünyasından Sorumlu Dış İlişkiler ve
İşbirliği Bakanı

**PROTOCOLE DE COOPERATION TECHNIQUE ENTRE
LE GOUVERNEMENT DE LA REPUBLIQUE DE TURQUIE ET LE GOUVERNEMENT DE
L'UNION DES COMORES**

Le Gouvernement de la République de Turquie et le Gouvernement de l'Union des Comores (ci-après dénommés « les Parties »).

Dans le cadre de la promotion de leurs relations de coopération et de partenariat fondées sur le respect mutuel de la souveraineté et de l'égalité des deux Parties et le développement humain bénéfique, durable et harmonieux pour leurs peuples ;

Prenant en considération l'importance de créer un cadre politique et juridique pour élaborer une coopération bilatérale établie sur l'égalité, le respect mutuel, les avantages réciproques, le dialogue et la responsabilité partagée dans le cadre du processus d'administration de la coopération technique et du développement Turco-Comorien:

Il est convenu et arrêté ce qui suit :

Article 1

OBJET

L'objectif du présent Protocole est de définir, d'un commun accord, le cadre juridique et institutionnel de la coopération technique et au développement Turco-Comorien.

Article 2

OBJECTIFS DE LA COOPERATION TECHNIQUE

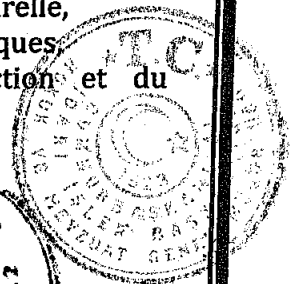
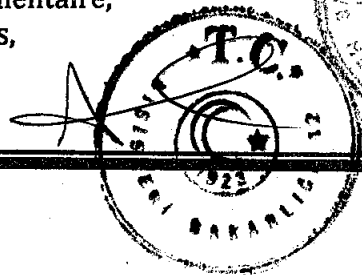
L'objectif prioritaire de la présente coopération est de soutenir le développement durable d'une manière réciproque. Dans le cadre de cette coopération, les Parties ciblent de soutenir les projets de développement, utiliser les ressources locales, créer des emplois au niveau local et valoriser les ressources humaines. Cette coopération a pour objectif de faciliter le transfert de technologie dans les limites du possible, l'assistance technique, le renforcement des capacités, l'échange d'expériences et leurs mises en œuvre.

Article 3

SECTEURS PRIORITAIRES

Les projets et programmes contribueront au développement économique et social. La coopération entre les Parties portera réciproquement en priorité sur les domaines suivants:

- 1) Le développement des capacités institutionnelles, le renforcement des structures administratives et le partenariat avec les parties prenantes,
- 2) Développement de la stratégie nationale, des structures statistiques, de l'analyse économique et sociale,
- 3) Partage d'expérience dans le domaine de l'éducation, de la formation et de la recherche scientifique ainsi que croître les possibilités de stage,
- 4) La protection du patrimoine culturel commun et coopération culturelle,
- 5) La valorisation des ressources hydrauliques, forestières et géologiques,
- 6) Renforcer la coopération dans le domaine de la protection et du renouvellement de l'environnement,
- 7) L'agriculture, l'industrie agricole et agroalimentaire,
- 8) Soutenir les petites et moyennes entreprises,

X

4

- 9) Partage d'information pour le renforcement de l'infrastructure sociale et de la production,
- 10) Analyse des centres de concurrences et application de programmes économiques dans divers régions,
- 11) Développement de la gestion macro-économique, rurale et urbain et l'aménagement du territoire,
- 12) Transfert d'expérience et d'information dans le domaine du commerce internationale pour l'intégration mondiale,
- 13) Soutenir les programmes visant à lutter contre la pauvreté,
- 14) Réaliser des travaux dans le domaine de la gouvernance, santé, tourisme, équipement de protection, transport ainsi que dans d'autre domaine de coopération dont les deux Parties ont convenu mutuellement.

Article 4

ORGANE ADMINISTRATIF

Le gouvernement de la République de Turquie mandate l'Agence turque de Coopération et de Coordination (ci-après dénommée « TİKA) pour l'exécution du présent Protocole.

TİKA est représentée en Union des Comores par « le Bureau de Coordination des Programmes de TİKA ». Le siège du Bureau se trouve à Moroni.

Le Bureau de la TİKA est établi à la première adresse de Bureau attribué gratuitement à Moroni par l'Union des Comores pendant la durée en vigueur du Protocole. En cas de nécessité et de demande du côté Turc, avec l'approbation du Gouvernement de l'Union des Comores, d'autres Bureaux peuvent d'être ouvert dans d'autres villes.

Le gouvernement de l'Union des Comores mandate le Ministère des Affaires Etrangères pour l'exécution du présent Protocole.

Article 5

LES PRIVILEGES ET LES IMMUNITES

1) En vertu de la Convention de Vienne de 1961 sur les Relations Diplomatiques, les employés TİKA d'origine Turque pourront bénéficier des privilèges et immunités réservés aux employés administratifs et techniques.

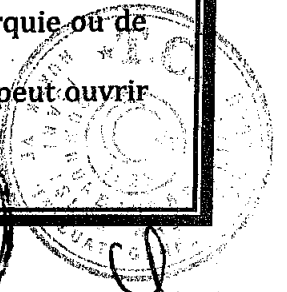
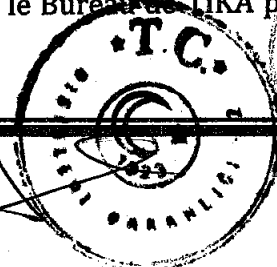
2) Conformément à l'application de ce protocole, les taxes douanières concernant les affaires et un véhicule par famille pour l'usage personnel des employés d'origine Turque et des membres de leur famille seront exonérées.

3) Les biens mobiliers et immobiliers de la représentation de TİKA en Union des Comores, tous types de programmes et projets exécutés et financés par le gouvernement Turc, l'achat ou l'importation de matériels, les transferts de devises effectués dans le cadre de l'exécution du présent Protocole ou d'un accord spécial fondé sur le présent Protocole sont exemptés de tous impôts ou taxes conformément à la réglementation en vigueur dans chacun des Etats concernés.

4) Les salaires, rémunérations et primes sur salaires payés par TİKA aux employés d'origine Turque et aux experts travaillant pour le compte de TİKA seront exemptés de toutes taxes et impôts applicables sur les salaires.

5) Conformément à la réglementation en vigueur, les employés Turcs et tous les employés de TİKA seront soumis au système de la sécurité sociale de la Turquie ou de l'Union des Comores.

6) Conformément à la réglementation en vigueur, le Bureau de TİKA peut ouvrir un compte en devise étrangère en Union des Comores.

Article 6
SURVEILLANCE ET EVALUATION

Les Parties prendront toutes les mesures administratives et financières qui sont nécessaires pour parvenir aux objectifs ciblés dans le présent Protocole.

À cette fin, les Parties disposeront du droit de faire des contrôles externes et internes soit mutuellement soit unilatéralement. Si une Partie effectue un contrôle unilatéral, elle adressera un préavis à l'autre Partie pour l'informer.

Article 7
DISPOSITIONS FINALES

Le présent protocole entrera en vigueur à la date de confirmation écrite par la voie diplomatique entre les Parties de l'accomplissement des procédures légales internes nécessaires à cet effet.

Le présent protocole sera en vigueur pour une durée de 5 ans. Chaque Partie peut notifier par la voie diplomatique à l'autre Partie son intention de résilier le présent protocole avec un préavis de 6 mois. À défaut de notification par la voie diplomatique de l'une des Parties de son intention écrite de résilier le présent Protocole à l'autre Partie six mois avant la date d'échéance, le présent protocole sera renouvelé automatiquement pour une durée de 1 an consécutif.

Le présent Protocole, peut être résilié, à tout moment, par chaque Partie à condition de notifier son intention écrite de résilier avec un préavis de 6 mois.

La fin du présent protocole n'affectera pas les projets et les activités en cours

Le présent Protocole peut être révisé d'un commun accord entre les Parties. Les modifications adoptées entreront en vigueur conformément aux dispositions prévues au 1er alinéa de l'article 7 du présent protocole.

Les divergences d'opinion suscitées par le présent Protocole, seront résolues par la voie diplomatique et à travers des négociations entre les deux Parties.

Fait le 13/4/2016, Istanbul en double exemplaires originaux en langue turques et françaises, les deux textes faisant également foi.

**POUR LE GOUVERNEMENT DE LA
REPUBLIQUE DE TURQUIE**

Assoc. Dr Yalçın AKDOĞAN

Vice Premier Ministre

**POUR LE GOUVERNEMENT DE
L'UNION DES COMORES**

Dr Abdoukarim MOHAMED

Ministre des Relations Extérieures et de la
Coopération chargé de la Diaspora, de la
Francophonie et du Monde Arabe

